

PAPER DETAILS

TITLE: YETİSTİRME YURDUNDA KALAN ÖĞRENCİLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİSKENLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ KIRSEHİR İLİ ÖRNEĞİ

AUTHORS: Ebru Olcay KARABULUT,Hakki ULUCAN

PAGES: 227-238

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1492670>

Yetiştirme Yurdunda Kalan Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi (Kırşehir ili örneği)

Ebru Olcay KARABULUT¹ , Hakkı ULUCAN²

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Yetiştirme yurdunda kalan öğrencilerin, problem çözme becerileri belirlenerek, bireylerin kişisel değişkenlerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Çalışmaya, yetiştirme yurdunda kalan öğrenciler arasından tesadüfî seçim (random) yöntemi kullanılarak seçilen 32 kız, 39 erkek toplam 71 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Kişisel Bilgi Formu” ve “Problem Çözme Envanteri (PÇE)” kullanılmıştır. İstatistiksel veriler için, yüzde ve frekans değerleri alınmış, değerler arasındaki fark için t- testi ve U- testi uygulanmıştır. Araştırma bulgularında; yetiştirme yurdunda kalan öğrencileri babanın hayatta olup- olmaması değişkenleri arasında ve spor yapip-yapmama değişkenleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Sonuç olarak; yetiştirme yurdunda kalan öğrencilerin babalarının hayatta olmamasının problem çözme becerisini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin aktif spor yapmalarının problem çözme becerilerini olumlu etkilediği saptanmıştır. Cinsiyet, annenin hayatta olup-olmaması, aile bireyleriyle görüşüp-görüşmemelerinin ise problem çözme becerilerini etkilemediği tespit edilmiştir.

ANAHTAR KELİMELE: Problem çözme becerileri, bakıma muhtaç çocuklar, spor.

An Examination of The Problem Solving Skills of The Students In Orphanages in Terms of Different Variables (The case of Kirsehir province)

ABSTRACT

The present study aims to identify the problem solving skills of the students in orphanages and to examine whether they differ according to the independent variables obtained from personal variables. A total of 71 students – 32 female and 34 male – voluntarily participated in the study and they were randomly selected from among the students living in orphanages. In the study, “Personal Information Form” and “Problem Solving Inventory (PSI)” were employed as the data collection instruments (Heppner and Peterson, 1982:66; Sahin et al. 1993: 379). In this study, the reliability coefficient, percentage and frequency values for statistical data were calculated and a t-test and U-

¹ Yrd.Doç.Dr.,Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kırşehir.eoyucel@ahievran.edu.tr

² Yrd.Doç.Dr.,Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kırşehir, hulucan@gazi.edu.tr

testi was performed to determine the difference between the values. The findings revealed a significant difference between the variables of having an alive or dead father and doing sports for the students living in orphanages ($p < 0.05$).

As a result; it is determined that problem solving ability of students who stay in orphanages is negatively affected by their fathers being dead. It is detected that playing active sports has a positive impact on problem solving ability. It is also detected that gender, their mothers being alive or dead, and their relation with their other family members do not effect their problem solving skills.

KEYWORDS: Problem solving skills, children in need of care, sports.

GİRİŞ

İnsanın bedensel, zihinsel ve ruhsal açıdan sağlıklı bir gelişim gösterebilmesi için; anne, baba ve kardeşlerden oluşan aile içinde yetişmesinin gerekli olduğu biçimindeki olgu, farklı dallardaki bilim adamları tarafından ortaya konulmaktadır. (Yıldız, 2008). Çocukluk ve ergenliğini sağlıklı bir aile içinde geçirebilmiş bireyler genellikle gelişim sorunlarını da sağlıklı bir şekilde çözebilirler.

Her çocuk gelişimini sağlıklı bir ailenin yanında geçirebilecek kadar şanslı olamamaktadır. Ülkemizde binlerce çocuk sağlıklı olmayan bir aile içinde ya da hiç ailesi olmadan gelişimlerini tamamlamak zorunda kalmaktadırlar. Bunların içindeki gruplardan biri; yetiştirme yurtlarında kalan çocukların oluşturduğu gruptur (Şan 2008). Aile yuvasının yakınlığı, sevgisi ve anne-babanın şefkat ve sıcak ilgisinden yoksun kalan çocukların, kişilik gelişimi bozuklukları, topluma uyum sağlayamamaları ve yine gelişme açısından birtakım eksiklikleri üzerlerinde barındırmaları kaçınılmazdır (Yıldız, 2008).

Çocuklar; ana-babadan birisinin veya her ikisinin ölmesi, savaş, doğal afet, ana-babanın ayrılması, yurt dışına gidilmesi, evlilik dışı ilişkilerin varlığı vs. nedenlerle aile ortamından uzaklaşabilirler. Bahsedilen durumlara maruz kalan çocukların; sevgi, ilgi, yaşama ortamı, eğitim vs. açısından yetersizlik içinde bulunmaları ise kaçınılmaz olacaktır. (Yıldız, 2008). Bununla beraber, aileden uzak yaşayan çocukları, diğerlerine göre daha zorlu bir hayat beklemektedir. Bu zorlukların üstesinden gelebilmek için çocukların gerekli problem çözme becerilerine de sahip olması gerekmektedir.

Problem sözcüğü Grekçe “Problema” sözcüğünden gelmektedir. Bu sözcük ise “Proballo-Öne çıkan engel” sözcüğünden türetilmiştir (Keleş, 2000). Türkçede “sorun” olarak da ifade edilen “problem” temel anlam olarak bireyi rahatsız eden bir durumdur (Ferah, 2000). Problemler, bireylerin yaşamlarını sağlıklı bir şekilde sürdürmelerine engel olabilecek kadar ağır ve karmaşık olabildikleri gibi bireylerin yaşantılarını çok fazla etkilemeyecek kadar basit de olabilir.

Problem çözme, kişinin günlük yaşamda karşılaştığı sorunlu durumlarda etkili başa çıkma yolunu bulabilmek için geliştirdiği ve ürettiği bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bir süreçtir (D’Zurilla ve Nezu, 1990) Problem çözme becerisi, yaşamının tümünde etkili olan ve basitten karmaşığa bütün etkinliklerde yer alan önemli bir yaşam becerisidir. Birey, kazandığı problem çözme becerisi sayesinde, verdiği doğru ya da yanlış kararlarla hayatına olumlu ya da olumsuz yön verebilmektedir (Gülşen, 2008). Problem çözme becerisi, bireyin birey olma ve çevresi ile baş etme sürecinde en belirleyici rollerden birine sahiptir. Çünkü birey çevresiyle ve problemler ile kendi problem çözme gücü çerçevesinde baş etmek zorundadır. Bireyin problem çözme becerilerini geliştirmesinin en iyi yollarından birisi spordur. İradenin kontrolü, başarıma isteği gibi duyguları insanlara vererek, yine insanın doğasında var olan yıkıcı, saldırgan, kırıcı, ilkel dürtülerini pozitif yöne çevirerek bireysel ve toplumsal gelişmenin yanı sıra bireylere demokratik kişilik kazandıran önemli bir sosyal olgudur (Kuru, 1995). Spor; beden aracılığı ile problemleri ve anlaşmazlıkları giderecek bir başarı ortamının sağlanmasıdır (Volkamer, 2009).

Spor yapan bireyler, herhangi bir problemle karşılaştıklarında, soyut düşünce (problem çözme düşüncesi) yolu ile, tecrübeye bağlı olarak ortaya çıkmış düşünme şemalarını esas alarak problemleri çözmeye çalışmaktadırlar. Problem çözme düşüncesi sayesinde sporcu, kendi mevcut yetenek ve becerilerini amacına yönelik olarak kullanabilir (Baumann, 1994). Gerçek yaşamda karşılaşılan problemler bütün bireyler için geçerli olmasına rağmen, sporla uğraşan bireylerin, uğraştıkları spor dalı, takım arkadaşları ve antrenörler gibi farklı stres faktörü yaratan problemler ile karşılaştıkları düşünüldüğünde, spor yapmayan bireylerden daha fazla problemle karşılaştıkları söylenebilir. Spor yapan bireylerin, yapmayanlara göre problemle karşılaştıklarında daha esnek ve rahat oldukları söylenebilir. Bu zor şartlarda kendine güvenen, sabırlı, insan ilişkileri iyi, lider özellikli, disiplinli kısacası güçlü kişilik özelliklerine sahip bireyler ayakta kalabilmektedir (Barut ve Yılmaz 2000).

Bu düşünceden yola çıkarak toplumun eğitim kurumlarından olan yetiştirme yurtlarının da sportif faaliyetlere önem verilmesi gerektiği düşünülebilir. Bu sayede bir çok problem ve sıkıntılarla karşılaşan bakıma muhtaç çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerine katkıda bulunup, sosyalleşmesine ve topluma uyum sağlamasına yardımcı olunabilecektir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, yetiştirme yurtlarında kalan öğrencilerin problem çözme becerilerini incelemek ve çeşitli değişkenler bakımından karşılaştırmaktır.

Çalışmanın evrenini Kırşehir ilinde yetiştirme yurdunda kalan 57 kız , 74 erkek toplam 131 öğrenci, örneklemini ise, yetiştirme yurdunda kalan öğrenciler arasından rastgele seçim yöntemi kullanılarak seçilen 32 kız, 39 erkek olmak üzere toplam 71 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışmada, Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlaması ise Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından yapılan Problem Çözme Envanteri kullanılmıştır (Heppner and Peterson, 1982:66; Şahin vd. 1993: 379). Envanter kapsamı, 35 maddeden 6'lı likert ölçeği olarak oluşturulmuştur. Yanıtlanmasında birey, her madde için, hangi sıklıkta o maddelerdeki gibi davrandığını işaretler. Envanterin 6'lı likert cevaplama seçenekleri: "Her zaman böyle davranırım", "Çoğunlukla böyle davranırım", "Sık sık böyle davranırım", "Arada sırada böyle davranırım", "Ender olarak böyle davranırım" ve "Hiçbir zaman böyle davranmam" şeklindedir. Maddelerin bir kısmı olumlu, bir kısmı da olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Ölçek, toplam puan ve alt ölçeklere ilişkin puanları vermektedir. Verilen cevaplara 1 ile 6 arasında değişen puanlar verilir. Puanlamada 9, 22 ve 29. maddeler puanlama dışı tutulur. Puanlama 32 madde üzerinden yapılır. 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 34. maddeler ters olarak puanlanan maddelerdir. Envanterden alınabilecek puan ranjı, 32–192 arasındır. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme becerileri konusunda kendini yetersiz olarak algıladığını gösterir. Ölçekten alınan toplam puanların azalmasında ise kişinin problem çözme beceri algısının olumlu olduğu kabul edilir. Alt ölçeklerin puanlanmasında da olumlu-istendik olarak nitelendirilebilecek problem çözme yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçeklerden (düşünen yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, planlı yaklaşım) alınan puanlar azaldıkça ilgili yaklaşım biçimlerinin daha fazla kullanıldığı değerlendirilirken; olumsuz-etkisiz olarak nitelendirilebilecek problem çözme yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçeklerden (aceleci yaklaşım ve kaçınan yaklaşım) alınan puanlar azaldıkça ilgili yaklaşım biçimlerinin daha az kullanıldığı düşünülür. (Ferah, 2000).

Çalışmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 15 paket programı uygulanmıştır. Kişisel değişkenler araştırmacılar tarafından oluşturulmuş, yüzde ve frekans değerleri alınmış, iki değişken arasındaki farkın anlamlılığını bulmak için t-testi ve U- testi teknikleri uygulanmıştır.

BULGULAR

Tablo1. Öğrencilerin Demografik Değişkenleri

Değişken		n	%
Cinsiyet	Kız	32	45,1
	Erkek	39	54,9
	Toplam	71	100
Anne	Sağ	63	88,7
	Ölü	8	11,3
	Toplam	71	100
Baba	Sağ	52	73,2

	Ölü	19	26,8
	Toplam	71	100
Aile İle Görüşme	Evet	62	87,3
	Hayır	9	12,7
	Toplam	71	100
Aktif Sporculuk	Evet	61	85,9
	Hayır	10	14,1
	Toplam	71	100
Sportif Olanakların Yeterliliği	Evet	67	94,4
	Hayır	4	5,6
	Toplam	71	100

Tablo 1 'de görüldüğü gibi öğrencilerin 32'sini kız, 39'unu erkek öğrenciler oluştururken, %11,3'ünün annesi ve %26,8'inin ise babası vefat etmiştir, ayrıca %87,3'ü ailesi ile görüşüğünü belirtmiştir. Öğrencileri %85,9'u aktif olarak spor yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yurt ortamında sportif olanakların yeterliliği konusunda öğrencilerin %94,4'ü yeterli cevabını verirken, %5,6'sı yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerinin Envanter (PÇE) Alt Boyutlarına Ait Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar		n	$\bar{X}$	s	t	p
Aceleci	Kız	32	32,4	6,13	,835	,407
Yaklaşım	Erkek	39	30,9	7,95		
Düşünen	Kız	32	16,0	4,77	,801	,426
Yaklaşım	Erkek	39	14,9	6,30		
Kaçıngan	Kız	32	12,4	4,26	,246	,807
Yaklaşım	Erkek	39	12,2	4,68		
Değerlendirici	Kız	32	22,5	6,07	1,349	,182
Yaklaşım	Erkek	39	20,5	6,11		
Kendine Güvenli	Kız	32	12,5	4,08	,863	,391
Yaklaşım	Erkek	39	11,5	5,19		
Planlı	Kız	32	8,4	2,83	-1,501	,138
Yaklaşım	Erkek	39	9,6	4,10		

Tablo 2'deki verilerden anlaşılacağı üzere, yapılan t-Testi analizi sonuçları, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre envanterin (PÇE) hiçbir alt boyutunda fark anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 3. Öğrencilerinin Envanter (PÇE) Alt Boyutlarına Ait Puanlarının Annenin Hayatta Olup-Olmama Değişkenine Göre U-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar		n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Acelecici	Sağ	63	32,15	113,20	110,00	,567
Yaklaşım	Ölü	8	30,8	95,20		
Düşünen	Sağ	63	18,5	110,50	88,00	,307
Yaklaşım	Ölü	8	17,9	82,00		
Kaçınan	Sağ	63	11,5	52,90	60,20	,424
Yaklaşım	Ölü	8	10,2	49,50		
Değerlendirici	Sağ	63	21,5	102,40	96,30	,257
Yaklaşım	Ölü	8	20,6	85,20		
Kendine Güvenli	Sağ	63	12,8	55,50	65,40	,058
Yaklaşım	Ölü	8	10,3	45,30		
Planlı	Sağ	63	9,6	48,40	46,20	,145
Yaklaşım	Ölü	8	8,2	40,20		

Tablo 3’deki verilerden anlaşılacağı üzere, yapılan U-Testi analizi sonuçları, öğrencilerin annelerinin hayatta olup olmaması değişkenine göre envanterin (PÇE)) hiçbir alt boyutunda fark anlamlı bulunmamıştır .

Tablo 4. Öğrencilerinin Envanter (PÇE) Alt Boyutlarına Ait Puanlarının Babanın Hayatta Olup-Olmama Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar		n	$\bar{X}$	s	t	P
Acelecici	Sağ	52	32,08	6,54	,887	,378
Yaklaşım	Ölü	19	30,37	8,75		
Düşünen	Sağ	52	14,73	5,12	-1,767	,082
Yaklaşım	Ölü	19	17,37	6,67		
Kaçınan	Sağ	52	11,77	4,38	-1,756	,084
Yaklaşım	Ölü	19	13,84	4,46		
Değerlendirici	Sağ	52	20,52	5,91	-2,103	,039*
Yaklaşım	Ölü	19	23,89	6,19		
Kendine Güvenli	Sağ	52	11,40	4,21	-1,878	,065
Yaklaşım	Ölü	19	13,74	5,65		
Planlı	Sağ	52	8,46	3,25	-2,607	,011*
Yaklaşım	Ölü	19	10,89	4,06		

Tablo 4’de öğrencilerinin Değerlendirici Yaklaşım alt boyutu puanlarının babanın hayatta olup olmama değişkeninde fark anlamlı çıkmıştır [$t_{(71)} = -2,103$;

$p<,05]$. Babası hayatta olmayan öğrencilerin puanlarının ($\bar{X} = 23,89$), hayatta olan öğrencilerin puanlarına ($\bar{X} = 20,52$) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Planlı Yaklaşım alt boyutu puanlarının babanın hayatta olup olmama değişkeninde fark anlamlı çıkmıştır [$t_{(71)} = -2,605$; $p<,05]$. Babası hayatta olmayan öğrencilerin puanlarının ($\bar{X} = 10,89$), hayatta olan öğrencilerin puanlarına ($\bar{X} = 8,46$) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerinin Envanter (PÇE) Alt Boyutlarına Ait Puanlarının Aktif Olarak Spor Yapıp-Yapmama Değişkenine Göre U-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar		n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Aceleci Yaklaşım	Evet	61	31,74	102,10	110,00	,567
	Hayır	10	27,50	97,7		
Düşünen Yaklaşım	Evet	61	15,52	100,11	88,00	,307
	Hayır	10	12,50	82,00		
Kaçınan Yaklaşım	Evet	61	9,52	42,90	67,25	,024*
	Hayır	10	13,37	59,50		
Değerlendirici Yaklaşım	Evet	61	21,02	94,06	78,04	,104
	Hayır	10	23,28	90,30		
Kendine Güvenli Yaklaşım	Evet	61	19,02	72,50	90,54	,112
	Hayır	10	17,07	75,43		
Planlı Yaklaşım	Evet	61	20,34	48,40	86,43	,152
	Hayır	10	18,94	40,20		

Tablo 5’da, öğrencilerinin Kaçınan Yaklaşım alt boyutu puanlarının aktif spor yapıp-yapmama değişkeninde fark anlamlı çıkmıştır [$U = 67,25$; $p<,05]$. Aktif sporcu öğrenciler puanlarının ($\bar{X} = 9,52$), aktif sporcu olmayanların puanlarına ($\bar{X} = 13,37$) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan çalışmada, araştırma grubunun % 45’1 inin kız, %54’9 unun erkek olduğu, çoğunlukla anne babalarının ölümleri nedeni ile yetiştirme yurtlarında kaldıklarını ve %87,3’ünün ailesinin geri kalanları ile görüştüğü görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin 61’i (%85,9) aktif olarak spor yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yurt ortamında sportif olanakların yeterliliği konusunda öğrencilerin 67’si (%94,4) yeterli cevabını verirken, 4’ü (%5,6) yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Elde edilen bu sonuçlara göre, yetiştirme yurtlarının, öğrencilerin aileleri ile görüşmek için rahat bir ortam sağladıklarını, sportif faaliyetlere önem

verdiklerini, öğrencilerin spor yapması için uygun fiziksel şartlara sahip oldukları ve spor yapmaları için teşvik ettikleri söylenebilir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre problem çözme beceri puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir (Tablo 2). Ancak envanter puanlarına bakıldığında, en yüksek puanın aceleci yaklaşımda olduğu görülmektedir. Bu durum yetiştirme yurdunda kalan öğrencilerin herhangi bir problemlerle karşılaştıklarında, aceleci yaklaşım biçimi sergiledikleri şeklinde yorumlanabilir.

Annenin hayatta olup-olmama değişkenine göre problem çözme beceri puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir (Tablo 3). Ancak envanter puanlarına bakıldığında, puanlar arasındaki en fazla farkın kendine güvenli yaklaşımda olduğu görülmektedir. Annesi ölü olan öğrencilerin puanlarının, hayatta olan öğrencilere oranla daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, annenin yokluğunun öğrencilerin, problem çözerken kendilerine güvensiz bir yaklaşım sergilemelerine neden olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Babanın hayatta olup-olmama değişkenine göre problem çözme beceri puanlarına bakıldığında, değerlendirici yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Tablo 4). Babası hayatta olmayan öğrencilerin puanlarının, hayatta olan öğrencilere oranla daha düşüktür. Bu durum, babanın yokluğunun öğrencilerin, problem çözerken belirli bir plan uygulamamalarına, ve problemlere çözüm ararken değerlendirici bir yaklaşım sergilememelerine neden olduğu bir başka deyişle, problem çözme becerilerinin olumsuz etkilendiği şeklinde yorumlanabilir.

Çocukların tüm gelişim alanlarında olduğu gibi problem çözme becerilerinin gelişiminde de anne-baba etkili olmaktadır. Çocuğun ileriki yaşamında gerek aile içindeki bireylerle gerekse yaşlılarıyla ve diğer insanlarla sağlıklı ilişkiler kurması anne –baba davranışları ile şekillenir (Ekşi, 1990). Bu sonuçlara, aile yokluğunun meydana getirdiği boşluğun, yetiştirme yurdu tarafından doldurulamaması ve daha sonra da gidilebilecek bir aile ortamının olmaması, çocuklarda / gençlerde, ümitsiz ve karamsar bir kişilik yapısının oluşumunun neden olduğu söylenebilir. Anne sevgisi ve yakınlığından yoksun ve sıcak ilgisini alamayan çocuklarda, kişilik bozukluğu ve gelişim kusuru olduğu yapılan araştırmalarda orta çıkmıştır (Çelik, 1987).

Anne-babanın varlığı veya yokluğu, aynı zamanda, problemlerle başa çıkmada başarılı ya da başarısız strateji kullanılmasıyla da doğrudan ilgili olabilmektedir (Şahin,2003). Ayrıca yetiştirme yurdundaki personelin ve alınan eğitimin yapılan iş için uygun olmaması, alınan eğitimin, görev yapılan kuruluştaki yaş grubuna uygun olmaması bu nedenle öğrencilerin ihtiyaçlarına yeterince karşılanamaması neden olmuş olabilir (Yalçın,2001).

Tablo 5’de, öğrencilerin spor yapıp-yapmama değişkenine göre problem çözme beceri puanlarına bakıldığında kaçınan yaklaşım alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Spor yapmayan öğrencilerin puanlarını, spor yapan öğrencilerin oranlarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Bu durum, spor yapmayan öğrencilerin, spor yapan öğrencilere oranla problem çözmede daha kaçınan bir yaklaşım sergilediklerini göstermektedir. Bu sonuç, yapılan spor faaliyetlerinin bireylerin problem çözme becerilerini olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Barut ve Yılmaz (2000), Çağlayan vd. (2008), Karabulut (2009) yapmış oldukları çalışmalarda, yapılan spor faaliyetlerinin problem çözme becerilerini olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Bu çalışmalar araştırma bulgularını desteklemektedir.

Sonuç olarak; yetiştirme yurdunda kalan öğrencilerin babalarının hayatta olmamasının problem çözme becerini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin aktif spor yapmalarının problem çözme becerilerini olumlu etkilediği saptanmıştır. Cinsiyet, annenin hayatta olup-olmaması, aile bireyleriyle görüşüp-görüşmemelerinin ise problem çözme becerilerini etkilemediği tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Barut Y, Yılmaz M.(2000). Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne ve Eğitim Fakültesine Devam Eden Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası 1. Spor Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı*;(sf. 26-27); Ankara.
- Baumann S. (1994). Uygulamalı Spor Psikolojisi. Çev: İkizler C. Özcan AÖ. Alfa Basım Yayın Dağıtım. İstanbul.
- Çağlayan HS, Taşkın Ö, Yıldız Ö. (2008) Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* [internet]. 2008; 2(1). Elektronik Adresi: <http://dergi.nigde.edu.tr/index.php/besyodergi/issue/view/10>. [03.08.2008 tarihinde indirilmiştir].
- Çelik, V, (1987), “Türkiye’de Korunmaya Muhtaç Çocuklar Sorunu”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 2
- D’Zurilla TJ, Nezu M. (1990) Development and Preliminary Evaluation of The Social Problem Solving. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*; 2(2), 156-163.
- Erol, M, (1993), “Aile İçi İlişkilerin Çocuğun Şahsiyet Gelişimine Etkileri”, *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S:16
- Eşki, A, (1990), Çocuk, Genç, Anne Babalar, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Ferah D. (2000).Kara Harp Okulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerini Algılamalarının ve Problem Çözme Yaklaşım Biçimlerinin Cinsiyet, Sınıf, Akademik Başarı ve Liderlik Yapma Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans.Hacettepe Üniversitesi.
- Gülşen D. (2008).Farklı Lig Düzeyinde Oynayan Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere, Öğrenim Durumu ve Spor Yaşlarına Göre Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans.Çukurova Üniversitesi
- Heppner PP, Peterson C. (1982). The Development and Implication of a Personal Problem- Solving Inventory. *Jour.of Coun. Psych..* 29(1). 66–75.

- Karabulut EO. (2009) ‘Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Kişilik Özelliklerinin Bazı Değişkenler Bakımından Belirlenmesi ve Karşılaştırılması (Ahi Evran ve Gazi Üniversitesi Örneği)’ Doktora, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Keleş B. (2000). ‘Eğitim Yöneticilerinde Sorun Çözme ve Denetim Odağı İlişkisi’. Doktora. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kuru E. (1995). ‘Farklı Branş ve Düzeydeki Erkek Sporcularla Spor Yapmamış Olanların Psikolojik İhtiyaçları ile Bazı Sosyal ve Sportif Özellikleri’. Doktora. Ankara: Gazi Üniversitesi;
- Şahin N, Şahin NH, Heppner PP. (1993). Psychometric Properties Of The Problem Solving Inventory In a Group of Turkish University Students. *Cognitive Therapy and Research*. 17(4); 379–396.
- Şahin, H. (2003). ‘Yetiştirme Yurtlarında Kalan ve Aileleriyle Yaşayan Liseli Gençlerin Stresle Başa Çıkma Stratejileri’, *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, S:3.
- Şan, R. (2010), “Yetiştirme Yurtunda ve Ailelerinin Yanında Yaşayan Çocuk ve Ergenlerin Karşılaştırılması” [internette]. Elektronik Adresi: http://www.meramram.gov.tr/koseyaz/haber_oku.asp?id=161 [24.07.2010].
- Volkamer, M. (2009) “Was is “Sport”? Versuch Einer Definition [internette]. Elektronik adresi: <http://www.tumuenclan.de/spopoed/lehre/spieltheor/volkamer.pdf> [13.03.2009 tarihinde indirilmiştir].
- Yalçın, Ş. vd., (2001), “Bursa SHÇEK Personelinin Aile Yapısı ve Sosyal Hizmetle Karşılıklı Etkileşimi”, 1.Ulusal Aile Hizmetleri Sempozyumu (2000’li Yıllarda Aile Hizmetleri), 9-11 Mayıs 2001, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara.
- Yıldız, M.C. (2008), “ Yetiştirme Yurdunda Kalanların Toplumsal Bütünleşme Problemleri”, [internette]. Elektronik Adresi: <http://www.sosyalhizmetuzmani.org/yetistirmeyurtlari1.htm> [12.08. 2010 tarihinde indirilmiştir]

SUMMARY

The present study aims to identify the problem solving skills of the students living in orphanages and to examine whether the problem solving skills differ according to the independent variables obtained from the individuals’ personal variables (gender, having an alive or a dead mother, having an alive or a dead father, communication with the family, doing sports or do not sport, sportive adequacy of orphanages).

A total of 71 students – 32 female and 34 male – voluntarily participated in the study and they were randomly selected from among the students living in orphanages. After necessary explanations were provided about the inventory, the “Personal Information Form” prepared by the researchers as a data collection instrument was used along with the “Problem Solving Inventory (PSI)” developed by Heppner and Peterson (1982) and adapted to Turkish by Sahin, Sahin and Heppner (Heppner and Peterson, 1982:66; Sahin et al. 1993: 379).

The inventory was developed as a six-point Likert-type scale with 35 items. An individual rates the frequency of their particular behavior for each item when responding. High total scores on the scale indicate that the individual perceives

themselves as incompetent about problem solving skills. As for the rating of sub-scales, as the scores obtained on the sub-scales that assess positive-favorable problem solving approaches (thinking approach, self-confident approach, evaluative approach and planned approaches) decrease, it is understood that relevant approaches are used more frequently, while decreased scores obtained from sub-scales assessing unfavorable-ineffective problem solving approaches (precipitant approach and avoidant approaches) indicate less frequent use of relevant approaches.

SPSS 13 program for the statistical data, were obtained for the percentage and frequency values were calculated and a t-test and U-test was performed for the difference between the values.

As a result, it was determined that of the students, 32 were female and 39 were male; that mothers of 8 (% 11.3) deceased, 63 (%88,7) was found in their mother's live. That fathers of 19 (26.8) deceased, 52 (% 73,2) was found in their father's live; and also, 62 (87.3%) had communication with their families, 9 (%12,7) had not communication with their families. 61 students (85.9%) stated that they were actively engaged in sports, 9 (%12,7) stated that they weren't actively engaged in sports and as for the insufficiency of sports facilities in orphanages, 67 students (94.4%) responded by saying sufficient, while 4 (5.6%) stated that they were insufficient.

The results of the t-test analysis demonstrated that there were no significant differences for each sub-dimension of the inventory (PSI) with regard to the variables of students' gender ($p>0.05$).

The results of the U-test analysis demonstrated that there were no significant differences for each sub-dimension of the inventory (PSI) with regard to the variables of students' having alive or dead mothers ($p>0.05$).

As demonstrated by the results of the t-test that there were no significant differences for having an alive or dead father, Impetuous Approach, Thinking Approach, Avoidance Approach and Self-Confident Approach ($p>0.05$). The scores on the sub-dimension of Evaluative Approach significantly differed according to the variable of having an alive or dead father [$t_{(71)} = -2.103$; $p<.05$].

The students whose fathers are dead ($\bar{X} = 23.89$) scored higher than those whose fathers are alive ($\bar{X} = 20.52$). The scores on the sub-dimension of Planned Approach also significantly differed according to the variable of having an alive or dead father [$t_{(71)} = -2.605$; $p<.05$]. The students whose fathers are dead ($\bar{X} = 10.89$) scored higher than those whose fathers are alive ($\bar{X} = 8.46$).

As demonstrated by the results of the t- test that there were no significant differences for of active engagement with sports, Impetuous Approach, Thinking Approach, Evaluative Approach, Self-Confident Approach and Planned Approach ($p>0.05$). The students' scores on the sub-dimension of Avoidant

Approach significantly differed according to the variable of active engagement with sports [$t_{(71)} = -2.026 < .05$]. The students who actively engaged with sports ($\bar{X} = 18.50$) scored higher than those who did not actively engage with sports ($\bar{X} = 12.14$).

The following recommendations are made in the light of the research results. The personnel employed in orphanages could be offered seminars on problem solving skills. Students living in orphanages could also be offered seminars on problem solving skills. Sportive activities could be enhanced in orphanages to ensure that sports can positively influence problem solving skills. This study could be repeated with students who do not live in orphanages to identify the differences from the students living in these institutions.